

Anlatıcı (Memduh Şevket Esendal'ın "Ayaşlı ile Kiracıları adlı Romanı) **Açık**

Karakter Ailesinin bireylerini tek tek ya hastalıktan ya savaşlardan dolayı kaybeden anlatıcı bir kız yedi erkek kardeşten sağ kalan tek kişidir. Tek yaşamak onu her ne kadar erken olgunlaştırsa da bir bankaya memur olmayı başarmış olan anlatıcı, yaşadığı yalnızlığı nedeni ile kimi zaman kendine ilgi gösteren kadınlara hayır demekte zorlanır. Özellikle ne kadar istemese de zaman zaman Turan ile seviştiği de olur. Yerleştiği pansiyonda onu tanıyanlar tarafından saygı görür ve sevilir. İşini hakkıyla yapmaya çalışan anlatıcı hak konusunda oldukça titiz davranarak adil davranmaya gayret eder. Kendi doğruları ile dürüst bir şekilde yaşayan anlatıcı insanlara karşı hoşgörülü ve dost canlısı davranır.

Aktiviteler Pansiyona yerleştiği günden itibaren pek çok insan tanıyan ve aslında hepsinin yaşamını da içten içe merak eden anlatıcı daire sakinleri ile muhabbet eder. Kadınlara kartopu savaşı yapar. Onlarla sigara ve kahve içmek gibi bir alışkanlığı vardır. Bankaya işine gider gelir ve çok çalışır. Kumar oynanan ortamlara da girer lakin kendisi oynamaz.

ÖRNEK ANILAR

Dost Canlısı Anlatıcı yerleştiği pansiyonda hemen herkesle kolayca ilişki kurup arkadaşlık yapar. Hatta pek çok konuda onlara yardımcı olmak ister, sorunlarını dinler, akıl verir. Her ne kadar kendine yakın bulduğu bir iki kişi olsa da karakter, insanlara karşı arkadaşlık duygusu beslemektedir: "İlkin kocakarının dedikodusu, sonra da Faika'nın oraya gelmesi beni mutfakta alıkoydu ve bu üç kadınla aramızda hemen bir dostluk, bir sıcaklık uyandırdı."

Alaycı Kimi zaman kendi fikrine ve ahlaki yapısına ters düşen olayları ironik bir dille eleştirmek için laf ebeliği yaparak karşı tarafa alaycı bir gönderide bulunur: "Baktım iri bir deftere gömülmüş, saçsız, kocaman bir kafa! Görseniz hiç ummazsınız. Nasıl da güzel yolunu bulmuş; kızı bankaya hizmetçi, kendine de metres!.. Banka şerefine oooh! Allah sağlık versin. Neler dönüyor da, bizim haberimiz yok."

Yalnız Tek başına olması, derin yalnızlığı nedeni ile karakter, hiç olmayacağı Turan Hanıma bile meyledecek duruma gelir, her ne kadar istemese de ona karşı koyamaz, kadının ona ilgisi hoşuna gider: "Turan Hanımla tanışmanın hemen sonrası "Bu sözler nedir? Beni gördükten birkaç akşam sonra benimle senlibenli oldu. Bana açıkça sarkıntılık ediyordu! Ben Turan Hanımın şımarık çocuğu, gözdesi oluyorum!.. Ben erkek kalmak isterim, sulantı bana düşer ama beceremiyorum, odasından da ayrılamıyorum."

Çelişkili Hem kadınlara bakış açıcı hem de içsel dürtülerinin kontrolü anlamında çelişkili bir yapıya sahip olan anlatıcı hem evli kadın hakkında kocasının gözü önünde bir şey yaşamının ayıp olduğunu söyler hem de diğer kadınların sıcaklığına ilgisine karşı koyamaz, hatta bir müddet Turan'ı görmeden edemez, kimi zamanlar da birlikte olurlar: "Ben Ziyet'le lakırdıyı uzattım, çünkü içimde "Belki şimdi Turan gelir, görüşürüm" diye bir umut vardı."

Dürüst İdeal bir banka memuru olmaya gayret eden anlatıcı kendisinden işe girmek için iltimas isteyenlere cevabı oldukça net ve açıktır. Kendisinden her iş istemeye geleni devletin sınavlarına yönlendirir ve adam kayırma gibi bir durumun konusunun dahi açılmasından hazzetmez: "Bankanın işlerini bozmamak için kendi yerini bile tehlikeye koyarak karşı geldiği vardır. Tavsiye mektuplarına, hatırlı adamların iltimaslarına aldırılmaz"

Adil İster manevi ister maddi anlamda olsun müşkül durumda olanın hakkını gözetken anlatıcı haksızlığa uğrayan kişiye yardım eli uzatmaktan çekinmez. Şefik Bey'in hizmetçi ile girdiği münakaşada kendi yaktığı örtünün parasını kızdan istemesi ve işten kovulmasına neden olmak istemesi üzerine örtünün parasını dahi kendi öder, niyeti iyidir. Bu nedenle kendisinden torpille iş isteyenler de olur fakat anlatıcı haksızlığı sevmez: "-Bilmem, dedim belki alıyorlar. Ben senin istediğin gibi iltimas edemem. Elimden gelmez. Sorarsın, kimler böyle iltimas ediyorlarsa, onlara gidersin."

Duygusal Anlatıcı duyguları konusunda kendini rahat ifade edemeyen fakat içten içe duygusal yapıda, merhametli, sevgi dolu, her daim aşka ihtiyacı olan bir adamdır. Faika'ya, İffet'e, Turan'a Selime'den evvel hoşlantı duyması ve daha sonra vazgeçmesi bu duygusal açıklığından kaynaklıdır. Tanıştığı kadınların hallerine üzülür, acır: "Halide gidiyor; geldi benim elimi öptü, ağladı. Ben de onun yüzünden öptüm, okşadım, para verdim, onu avutacak iyi sözler söyledim, gitti. Arkasından acıdım. Kimse yarın ne olacağını bilmez, ama bu zavallılar büsbütün karanlığa saplanmış, gidiyorlar."

Sahiplenen Selime'yi tanıyıp sevdikten kız hakkında kendini nasıl geliştirebileceğini ve kadının da yaşamda nasıl etkin olabileceğini tıpkı diğer kadınlara düşündüğü şekilde söyler fakat Selime'nin başka bir adamla evlenecek olma duygusunu kabullenmez, çünkü onu çoktan benimsemiştir. Selime'yi sevdiğini anladıktan sonra da onsuz günlerinde perişan dolaşır, Hasan Bey'in ölümü ardından kızı daha da fazla sahiplenir: "Kimsesi yok,

ama kimsesiz kadın az mı? Bir işe girer, hocalık eder, dil dersleri verir. Bir kısmeti çıkarsa kocaya gider ama kocaya giderse ben kıskanırım! Bu kız başkasının olursa çekemem! Ben onu kimseye veremem.”